הלכה · משנה תורה · מפרשים · שורשי הים · ספר שופטים

שורשי הים על משנה תורה, הלכות מלכים ומלחמות

רבי יצחק מאיו

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שורשי הים על משנה תורה, הלכות מלכים ומלחמות

רבי יצחק מאיו

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שורשי-הים-על-משנה-תורה-הלכות-מלכים-ומלחמות/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ה 4
הלכה ה 4
פרק י 5
הלכה ז 5

פרק ה

הלכה ה

שורש דין זכירת עמלק וכן **מ"ע לאבד את זכר עמלק ומ"ע לזכור את מעשיו הרעים**. ע"כ. והנה הר"ב החינוך בפ' בהר במצוה ראשונה כתב וז"ל וכעין ענין זה מצאנו בלשון זכירה דכתיב בענין עמל' זכירה וע"ד מרים זכירה וכתיב ג"כ זכירה בענין יציא' מצרים ועל יצ"מ באתה הקבלה לעשייתה בפה וכמ"ש בברכות אמת ויציב דאוריית' די לנו בזכירת הלב בלבד השגחתינו על הדברים עכ"ל.

וזה תימא שהרי בזכירת עמלק נמי אמרו זכור בפה ואל תשכח בלב והרב ז"ל עצמו בס"פ כי תצא כתב שחיוב זכירה זו היא בלב ובפה וכן הוא בפה וכן הוא בספרי זכור וא"ת בלב וכתב הרב שם דזכירת עמלק היא מתקיימת בקריאה פ' זכור וכתב עוד שהעובר על זה ולא זכר בלבו וקרא בפיו מה שעשה עמלק לישראל בטל עשה וגם עבר על לאו שהוא לא תשכח וצ"ע.

ובעמדי בזה עם עמיתי בתורה הרב ועצום כמוה"ר בנימין פונטרימילי נר"ו ההוא אמר שאין כאן תמיהא שהרי בספרי אמרו וז"ל זכור יכול בלב כשהוא אומר אל תשכח הרי זכרון הלב אמור הא מה אני מקיים זכור שתהא שונה בפיך ע"כ. מבואר יוצא דאי לאו קרא דלא תשכח הייתי אומר זכור בלב והיינו דקאמר דמ"ש דגבי יצ"מ דכתיב למען תזכור אמרו זכירה בפה אלא ודאי דקבלה היא מרז"ל וזה מבואר עכ"ל.

וזה אשר השבותי לו מילתא כדנא לא נפלאת היא מעיני יצחק אלא עיקר תמיהתי היתה על לשון הרב הנאמר בפ' בהר שאמר ושאר הזכירות דיי לנו בהם בזכירת הלב לבד והיא השגחתינו על הדברים עכ"ל. דלשונו זה מורה באצבע שכונת הר' היתה לומר דזכירת עמלק לפום קושטא דיי והותר בזכירת הלב לבד שהרי כלל זכירת עמלק עם זכירת מרים ולא הונח לי לפרש בלשון זה שכתב דיי לנו בזכירת הלב שתהיה כונתו לומר לס"ד בעלמא ותו ק"ל בדבריו שהרב ז"ל בפ' כי תצא לא הצריך בענין זכירת עמלק אלא שתהיה בפה ולא אמר ג"כ שתהיה בספר כדמוכח במגילה דח"י ע"א גבי קראה ע"פ לא יצא יע"ש וצ"ע ועיין בדרשותי לשבת זכור כי שם בא' מדרושי הרחבתי הדיבור יותר יע"ש.

פרק י

הלכה ז

שורש מצוה שנאמרה לב"ן אי לזה ולזה נאמרה יצא **זרעו של ישמעאל כו'**. גרסי' בסנהדרין דנ"ט כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני לזה ולזה נאמרה והק' והרי מילה שנאמרה לבני נח דכתיב ואתה את בריתי תשמור ונשנית בסיני דכתיב וביום השמיני ימול בשר ערלתו ולישראל נאמרה ולא לבני נח ותירצו ההוא למשרי שבת הוא דאתא ביום ואפילו בשבת כו' וכתב הרא"ם בפ' בראשית ד"ה שנצטוו בה ישראל כו' י"ל דפי' נשנית דהכא בכתיבה קמיירי וה"ק כל מצוה שנכתבה לבני נח דהיינו קודם בואם בהר סיני וחזרה ונכתבה אחר בואם בהר סיני לזה ולזה נאמרה וכל מצוה שנכתבה לבני נח ולא חזרה ונכתבה אחר בואם בהר סיני ומצות גיד הנשה אליבא דר"י אע"פ שחזרה ונאמרה לכל ישראל בסיני כדנפקא לן מקרא דאלה המצות לישראל נאמרה ולא לבני נח ע"כ ועיין למוהראנ"ח בדרשותיו בפרשת וירא ובפ' בא ובמה שנתקשה עליו הרב כנ"הג בלשונות הרא"ם ועיין להרב מ"ל ז"ל בפרקין במה שכתב ע"ד הרב כנסת הגדולה ז"ל וז"ל ודבריו תמוהים בעיני הרבה חדא דאיך נולדה לו קושיא זו במה שפי' הרא"ם נשנית בכתיבה דהא אפילו תימ' דפי' נשנית הוי באמירה דג"ה לר"י לא נאמרה בה"ס ואפי"ה אנו מצווי' משום דישראל כשקבלו את התורה לא יצאו מכלל מצות הראשונות עדיין קושייתו במקומה עומדת דע"כ דמצות שחזרה ונאמרה בסיני לזה ולזה נאמרה דאלת"ה אלא לישראל דוקא א"כ למה נאמרה כמו שבמצות ג"ה אע"פ שלא נאמר' בסיני אנו מצווים עליה ה"נ שאר מצות אלא ודאי מדחזרו ונאמרו בסיני השינוי הורה לנו שלזה ולזה נאמרה. תו ק"ל במה שתיר' דאי לאו שנכתבה היינו אומרים דלא נאמרה לישראל בסיני אפילו ע"פ כו' דא"כ ג"ה לר"י מנלן שנאמרה ע"פ אלא עכ"ל דההכרח הוא משום דליכא מידי דלישראל שרי ולבני נח אסיר וא"כ הדרא קושיין לדוכתי' דע"כ אותו שנשנית לזה ולזה נאמרה דאם איתא דלישראל דוקא נאמרה למה נשנית באמירה דוקא לחוד סגי דומה דמצות ג"ה עכ"ל.

ולפק"ד אף הרב כנ"הג אזיל ומודה בהכי דלר' יהודה דאיכא מצוה שנאמרה לב"נ ולא נשני' בסיני כמצות ג"ה אין מקום להק' לא לדברי הרא"ם ולא בפשט השמועה וכמ"ש הרמ"ל ועיקר קושייתו של הכנ"הג הוא מהא דפריך סתמא בגמ' דמשמע דאף לרבנן דר"י פריך הכי ולפי דברי הרא"ם ז"ל לרבנן דר"י ל"ק ולא מידי דאיכא למימר מדכתבה ולא נאמרה בע"פ לבד ש"מ לזה ולזה נאמרה דהשת' לדידהו ליכא למימר ג"ה יוכיח דהא לא נאמרה לב"נ ולא נשנית בסיני ולהכי בפשט השמועה לא ק"ל מידי דמה שינוי

איכא כדי שנאמר לזה ולזה נאמרה אבל לדברי הרא"ם ק"ל שפיר ואף שהרב סייע דבריו מג"ה לא כתב כן אלא לדמיון בעלמא דכי היכי דבג"ה באמירה לחוד דיו לר"י ה"נ לרבנן נמי בשאר מצות די והשיב דלדידהו אכתי הוה אפשר לומר שלא נאמרה מעיקרא מהר סיני דלדידהו ליכא הוכחה לומר שנאמרה כמ"ש הרמ"ל ודוק. ועוד י"ל דבפשט לק"מ דלהכי חזרה ונאמרה דאי לא חזרה ונאמרה הו"א דבני נח דוקא מצווים בה ולא תיקשי מי איכא מידי כו' כיון דאיכא הרבה מצות שנאמרו לבני נח דוקא ובכל הנך הו"א שבני נח מצווים בה ולא ישראל ותלמודא לא משני מי איכא מידי כו' אלא לבתר דאשכחן בשאר מצוות ב"ן דמצווים בהם ב"ן וישראל ג"כ משא"כ לפום מאי דפריך לזה ולזה נאמרה אדרבא כו' דמצוה ג"ה אין הכרח מזה לומר דאי לישראל נאמרה די באמירת בני נח לבד דאז הו"א שאף ג"ה לב"ן נאמרה ולא לישראל ודוק.